

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економічної теорії та економічних досліджень

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузь знань 07 Управління та адміністрування
освітній ступінь бакалавр
факультет обліку та фінансів

Розробник: *Дорошенко Андрій*,
доцент кафедри економічної теорії та
економічних досліджень, к. е. н.,
доцент

Гарант освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та
страхування:

Безкровний Олександр, професор кафедри фінансів, банківської справи та
страхування, к. е. н., доцент

Полтава 2021 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	Економічна теорія
Назва структурного підрозділу	Кафедра <u>економічної теорії та економічних досліджень</u>
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	<i>Викладач:</i> Дорошенко Андрій, к. е. н., доцент Контакти: 415 каб. (4 корпус, 2-й поверх) e-mail: andrii.doroshenko@pdaa.edu.ua тел. +380505013593, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/doroshenko-andriy-petrovych
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування: дисципліни гуманітарного та фундаментально-прикладного блоку

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни: набуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Основні завдання навчальної дисципліни: набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей розвиток відповідно до цілей і пріоритетів економічної політики.

Компетентності:

інтегральна:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

загальні (ЗК):

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

спеціальні (фахові) (СК):

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища;

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причиннонаслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

Методи навчання:

МН 1 Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення);

МН 2 Наочні методи (демонстрування, спостереження);

МН 3 Практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, конспектування, підготовка реферату);

МСМ 2 Методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності;

МНІ 4 Комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії.

Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси.

Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці.

Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші.

Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку.

Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі.

Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки.

Тема 8. Витрати виробництва і прибуток.

Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу.

Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки.

Тема 11. Економічний розвиток.

Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція.

Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки.

Тема 14. Фінансово-кредитна система.

Тема 15. Сутність і структура світового господарства.

Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем.

Трудомісткість:

Загальна кількість годин 180 год

Кількість кредитів 6

Форма семестрового контролю екзамен.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни:

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	ФБСС _б.д._ 2021				ФБСС _б.з._ 2021			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с. р.		л	п	с. р.
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці	10	2	2	6	10	-	-	8
Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші	12	2	2	8	12	-	2	10
Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі	12	2	2	8	12	2	-	10
Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу	12	2	2	8	12	-	2	10
Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 11. Економічний розвиток	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки.	10	2	2	6	10	-	-	10
Тема 14. Фінансово-кредитна система	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 15. Сутність і структура світового господарства	10	2	-	8	10	-	-	10
Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем	10	2	-	8	10	-	-	10
у т. ч. індивідуальні завдання	-	-	-	-	80	-	-	80
Усього годин	180	32	28	120	180	4	4	172

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Пороговий рівень оцінок, балів	
		максимальний	мінімальний
ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причиннонаслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем;	70	70	42
ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів;	15	15	9
ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.	15	15	9
Разом	100	100	60

Форми контролю результатів навчання (ФБСС_б.д._2021)

Програмні результати навчання	Форми оцінювання										Разом	
	опитування		виконання завдань самостійної роботи				контрольна робота		екзамен			
			(підготовка реферату)		підготовка глосарію							
	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів		
ПР01	6	9	5	9	5	9	20	33	6	10	42	70
ПР13	1	2	2	3	2	3	1	2	3	5	9	15
ПР19	2	3	2	3	1	2	1	2	3	5	9	15
Разом	9	14	9	15	8	14	22	37	12	20	60	100

Форми контролю результатів навчання (ФБСС_б.з._2021)

Програмні результати навчання	Форми оцінювання								Разом	
	опитування		виконання завдань самостійної роботи				екзамен			
			підготовка реферату		контрольна робота					
мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	мінімальна кількість балів	максимальна кількість балів	
ПР01	6	10	6	10	24	40	6	10	42	70
ПР13	2	3	1	2	3	5	3	5	9	15
ПР19	2	3	1	2	3	5	3	5	9	15
Разом	10	16	8	14	30	50	12	20	60	100

Денна форма навчання ФБСС б.д. 2021

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти				Разом	
	опитування	виконання завдань самостійної роботи		контрольна робота ³		
		підготовка реферату ¹	підготовка глосарію ²			
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	1		1		2	
Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси	1		1		2	
Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці	1		1		2	
Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші	1		1		2	
Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	1		1		2	
Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі	1		1		2	
Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки	1		1		2	
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	1		1		2	
Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу	1		1		2	
Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки	1		1		2	
Тема 11. Економічний розвиток	1		1		2	
Тема 12. Зайнятість, безробіття та інфляція	1		1		2	
Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки	1		1		2	
Тема 14. Фінансово-кредитна система	1		1		2	
Тема 15. Сутність і структура світового господарства	-		-		-	
Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем	-		-		-	
Підготовка реферату (теми 1 – 4)			5			5
Підготовка реферату (теми 5 – 9)			5			5
Підготовка реферату (теми 10 – 16)			5			5
Контрольна робота 1 (теми 1-4)						12
Контрольна робота 2 (теми 5-9)				12	12	
Контрольна робота 3 (теми 10-16)				13	13	
Всього	14	15	14	37	80	
Екзамен	-	-		-	20	
Разом					100	

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання самостійної роботи (підготовка реферату – в кількості 3 од.) по темах 1-4; 5-9; 10-16 навчальної дисципліни (за кожен реферат отримуючи максимум 5 балів), при цьому бали виставляються окремими позиціями наприкінці семестру;

² протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання самостійної роботи (підготовка глосарію по темах 1-14 навчальної дисципліни (за кожна тему отримуючи максимум 1 бал);

³ протягом семестру передбачено написання трьох контрольних робіт по темах 1-4 (максимум 12 балів); по темах 5-9 (максимум 12 балів); по темах 10-16 (максимум 13 балів) навчальної дисципліни, при цьому бали виставляються окремими позиціями наприкінці семестру.

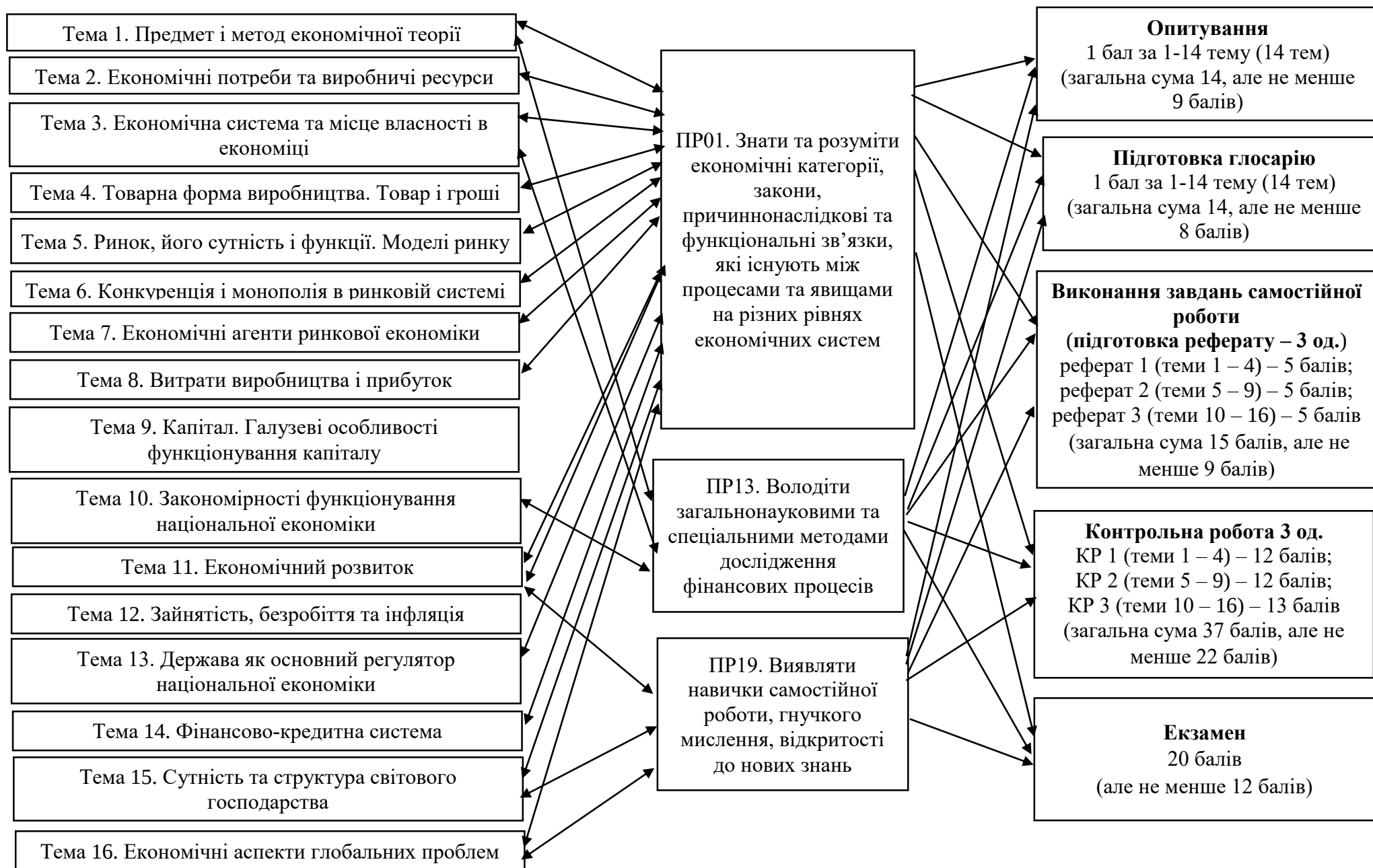
Заочна форма навчання *ФБСС б.з. 2021*

Назва теми	Види навчальної роботи здобувачів вищої освіти			Разом
	опитування	виконання завдань самостійної роботи		
		підготовка реферату ¹	контрольна робота ²	
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	-			-
Тема 2. Економічні потреби та виробничі ресурси	-			-
Тема 3. Економічна система та місце власності в економіці	-			-
Тема 4. Товарна форма виробництва. Товар і гроші	8			8
Тема 5. Ринок, його сутність і функції. Моделі ринку	-			-
Тема 6. Конкуренція і монополія в ринковій системі	-			-
Тема 7. Економічні агенти ринкової економіки	-			-
Тема 8. Витрати виробництва і прибуток	-			-
Тема 9. Капітал. Галузеві особливості функціонування капіталу	8			8
Тема 10. Закономірності функціонування національної економіки	-			-
Тема 11. Економічний розвиток	-			-
Тема12. Зайнятість, безробіття та інфляція	-			-
Тема 13. Держава як основний регулятор національної економіки	-			-
Тема 14. Фінансово-кредитна система	-			-
Тема 15. Сутність і структура світового господарства	-			-
Тема 16. Економічні аспекти глобальних проблем	-			-
Підготовка реферату (теми 1 – 8)	-	7		7
Підготовка реферату (теми 9 – 16)	-	7		7
Виконання індивідуалізованого завдання для заочної форми навчання (контрольна робота)	-	-	50	50
Всього	16	14	50	80
Екзамен	-	-	-	20
Разом				100

¹ протягом семестру здобувачі вищої освіти виконують завдання самостійної роботи (підготовка реферату – в кількості 2 од.) по темах 1-8; 9-16 навчальної дисципліни (за кожен реферат отримуючи максимум 7 балів, при цьому бали виставляються окремими позиціями наприкінці семестру;

² протягом семестру передбачено виконання індивідуалізованого завдання (контрольна робота) (максимум 50 балів), при цьому бали виставляються окремою позицією наприкінці семестру.

Структура курсу та система оцінювання (денна форма навчання)

Шкала оцінювання ЄКТС та 4-бальна шкала

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 4-бальною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно
1 – 34	F	

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Економічна теорія: Політекономія : підручник / За ред. Е45 В.Д. Базилевича. 6-те вид., перероб. і доп. Київ :Знання-Прес, 2007. 719 с.
2. Економічна теорія : підручник для вищої школи / [Горlach М. І., Соколов М. О., Кримов М. І., Лисенко С. Ф. та ін.; за заг. ред. проф. Соколова М. О.]. Київ : Центр учбової літератури, 2017. 532 с.
3. Мочерний С.В., Устинко О. А., Фомішин С. В. Політична економія: [навчальний посібник]. Херсон :„Дніпро”, 2002. 210 с.
4. Основи економічної теорії / [За редакцією А. А. Чухна]. Київ : Вища школа, 1994. 255 с.
5. Основи економічної теорії [підручник] / [За редакцією А. А. Чухна]. Київ : Вища школа, 2001. 175 с.
6. Основи економічної теорії : підручник / За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Харків : Право, 2008. 448 с.
7. Основи економічної теорії: політекономічний аспект : [підручник] / [За ред. Г. Н. Клименко]. Київ : «Знання – Прес», 2004. 298 с.
8. Політекономія : [Підручник] / [За ред. Ю.В. Ніколенка]. Київ : ЦУЛ, 2003. 365 с.
9. Політична економія: [Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни] / [За ред. К. Т. Кривенка]. Київ : КНЕУ, 2003. 358 с.
10. Туган-Барановський М. І. Політична економія. Київ : Наукова думка, 1994. 147 с.
11. Федоренко В. Г., Ніколенко Ю. М., Діденко О. М. Основи економічної теорії [підручник]. Київ : Алерта. 2005. 258 с.

Допоміжні:

1. Anzhela Ignatyuk, Nina Khumarova, Andrii Vitrenko, Oksana Kuzmenko, Hanna Koptieva, Andrii Doroshenko. Substantiation of the Choice Diversification Strategy for Ensuring the Safety of the Enterprise Activity. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)* ISSN: 2277-3878, Volume-8 Issue-4, November 2019 DOI:10.35940/ijrte.D9531.118419.
2. Алімов О. М. Розвиток фінансової системи – перспективний напрям

модернізації економіки. *Економіка України*. 2013. №1. С. 91-92.

3. Амосов О. Ю., Гавкалова Н. Л. Капіталізація як засіб модернізації суспільства. *Демографія та соціальна економіка*. 2012. № 1. С. 43-50.

4. Антофій Н. М., Фомишина В. М. Виробництво і зайнятість у забезпеченні економічного простору людського розвитку. *Держава та регіони*. 2012. № 3. С. 11-15.

5. Архангельський Ю. С. Необхідність державного планування економіки обґрунтовано економіко-математичною теорією. *Економіка України*. 2013. № 1. С. 82-90.

6. Бажан І. Економічна сутність та функції інтелектуального капіталу. *Україна: Аспекти праці*. 2012. № 2. С. 30-35.

7. Бандура О. Взаємозв'язок між економічними та фінансовими циклами. *Економіст*. 2012. № 1. С. 13-15.

8. Башнянин Г. І. Методологічні проблеми розвитку економічної науки: як економічну теорію перетворити на надточну наук. *Економічна теорія*. 2012. № 3. С. 15-26.

9. Безкровна Г. Людський капітал: економічна сутність і концептуальні знання. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2009. № 3. С. 170-174.

10. Бендасюк О. О. Людський капітал як основний фактор економічного розвитку. *Держава та регіони*. 2011. № 2. С. 10-15.

11. Беседін В. Роль держави в ринковій економіці. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2009. № 2. С. 3-10.

12. Білик О. Основні напрями збереження і розвитку національного людського капіталу за рахунок активізації людської мотивації. *Україна: аспекти праці*. 2009. № 1. С. 43-46.

13. Бобух І. Соціальний потенціал як новітня складова національного багатства. *Економіст*. 2011. № 4. С. 68-74.

14. Бондаренко В. М. Перехід до безкризового розвитку – міф чи реальність? *Економічне прогнозування*. 2012. № 3. С. 7-22.

15. Бутко М. П. Теоретичні засади кризових явищ в економіці. *Економіка та держава*. 2011. № 4. С. 4-7.

16. Варецька О. Ринок праці: можливості та виклики. *Україна: аспекти праці*. 2009. № 1. С. 48-50.

17. Ватульов А. Фінансові інструменти регулювання соціально-економічного розвитку. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2012. № 5. С. 76-88.

18. Венгер В. Соціально-економічна роль держави в сучасній економіці. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2011. № 4. С. 23-30.

19. Вірченко А. А. Канали фіскальної трансформації в контексті забезпечення макроекономічної стабільності. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2011. № 7. С. 29-32.

20. Власенко Л. А. Економічна суть і поняття витрати. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2009. № 1. С. 60-65.

21. Гальчинський А. С. Начала нової парадигми політичної економії:

постановка проблеми. *Економічна теорія*. 2012. № 2. С. 5-16.

22. Гвоздецький В. Д. Корупція і відродження стану суспільного організму. *Зовнішня торгівля. Фінанси. Право*. 2011. № 3-4. С. 124-132.

23. Дорогань-Писаренко Л.О., Дорошенко А. П., Скубій В.О. Безробіття в Україні: сутність та основні тенденції. *Приазовський економічний вісник*. 2020. № 2(19). С. 3-8. DOI: <https://doi.org/10.32840/2522-4263/2020-2-1>. <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8064>.

24. Дорошенко А. П. Теоретико-методичні підходи до обґрунтування методів оптимізації структури капіталу підприємств. *Ефективна економіка*. 2017. № 4. [Електронний ресурс]. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5545&p=1>. <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/97>

25. Дорошенко А. П. Теоретичні аспекти цінової еластичності попиту [Електронний ресурс]. *Приазовський економічний вісник*. 2018. №2 (07). URL : <http://rev.kpu.zp.ua/vypusk-2-07>. <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1250>.

26. Дорошенко А. П., Єгорова О. В., Дорошенко О. О. Сучасні особливості інфляції в Україні та методи її стримування. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7761>. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.50. <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/7813>.

27. Дорошенко А. П., Дорошенко О. О., Кончаковський Є. О. Валовий внутрішній продукт України: рівень та перспективи зростання. *Причорноморські економічні студії*, 2020, Випуск 52 Частина 1. С. 72-77 DOI <https://doi.org/10.32843/bses.52-10>

28. Єгорова О. В., Дорошенко А. П., Кононенко Ж. А. Фактори розвитку фінансової кризи аграрних підприємств. *Modern Economics*. 2020. № 20(2020). С. 99-104. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V20\(2020\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V20(2020)-16). <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/7845>.

29. Nekrasenko, L., Pittman, R., Doroshenko, O., Chumak, V., & Doroshenko, A. (2019). Grain logistics in Ukraine: the main challenges and effective ways to reach sustainability. *Economic Annals-XXI*, 178(7-8), 2019. 70-83. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V178-06UDC656.078> <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8066>.

30. Nina Khumarova, Andrii Doroshenko, Inna Ukhanova, Tetiana Matiuk, Vasyl Kopytko and Olha Poluiaktova, The Impact of International Labour Migration on the Socio-Economic Development of the Region. *International Journal of Management*, 11 (5), 2020, pp. 618-630. <http://www.iaeme.com/IJM/issues.asp?JType=IJM&VType=11&IType=5>.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу <http://rada.gov.ua>.

2. Сайт Державної податкової служби України. Режим доступу <https://tax.gov.ua/>.

3. Офіційний сайт Держкомстату України. Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

4. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. Режим доступу [http: // www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua).

5. Офіційний сайт Міністерства Фінансів України. Режим доступу [http: //www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua).